

Bayter, M. (2021). Bilgi Kaynaklarının Tanımlanması ve Erişimi RDA. İstanbul: Hiperyayın. ISBN: 978-625-8461-18-3; e-ISBN: 978-625-8461-17-6.

Bayter, M. (2021). Description and Access to Information Sources RDA. İstanbul: Hiperyayın. ISBN: 978-625-8461-18-3; e-ISBN: 978-625-8461-17-6.

Vedat Gültekin*

Kitap Tanıtımı / Book Review



This paper aims to review the book titled “Description of Information Sources and Access RDA” by Associate Professor Mustafa Bayter. The work consists of 8 chapters with the headings “Introduction, Description and Access to Information Sources, Transition from AAKK2 to RDA, Bibliographic Description with RDA to MARC Fields, Example of Bibliographic Descriptions Made with RDA, Problems Transition to RDA, Problems That May Arise from Not Switching to RDA, Conclusion and Suggestions”. The book contains theoretical and applied information about the description of information sources. The book is a handy resource for understanding the importance of RDA, which has been established as a new standard for describing information sources in information centers and meeting the need for information about RDA. Researchers working on the organization of information, students of information and records management departments, managers of information centers, and personnel working in technical service units can benefit from the book.

Doç. Dr. Mustafa Bayter tarafından kaleme alınan “Bilgi Kaynaklarının Tanımlanması ve Erişimi RDA” başlıklı kitap 2021 yılında Hiperyayın tarafından yayımlanmıştır. Kitap temelde bilgi kaynaklarının tanımlanması, bilgi kaynaklarının tanımlanmasında kullanılan standartları (Anglo Amerikan Kataloqlama Kuralları-AACR, Makinece Okunabilir Kataloqlama, Machine-Readable Cataloging/MARC, Kaynak Tanımlama ve Erişim-RDA) ele almaktadır. RDA konusunun ayrıntılı bir şekilde ele alındığı bu kitapta, RDA uygulama örnekleri de sunulmuştur. Kitapta, bibliyografik kayıtların oluşturulmasında RDA’nın kullanımı ile ilgili yaşanan ya da RDA standardı kullanılmadığında yaşanabilecek muhtemel sorunlar irdelenerek konuyla ilgili önerilere de yer verilmiştir.

Kitabın giriş bölümünde, bu kitabın oluşturulma amacı, önemi, kitabı oluştururken kullanılan yöntem ve kitabın düzeni hakkında okuyucuları aydınlatıcı bilgilere yer verilmiştir. Giriş bölümünde, yazar tarafından bilgi kaynaklarının bibliyografik tanımlanmasında standart olarak kullanılan RDA’nın neden önemli olduğu vurgulanmaya çalışılmış, kitapta RDA

* Ankara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu. E- posta: vgultekin@ankara.edu.tr
Ankara University, Vocational School of Health Services.. E-mail: vgultekin@ankara.edu.tr

hakkında bilgi edinmek isteyen uygulamacılara ve araştırmacılara konuyla ilgili ışık tutacak bilgiler aktarılmak istendiği belirtilmiştir.

Kitabın ikinci bölümünde bilgi kaynaklarının tanımlanması ile ilgili kavramlara ve bilgi kaynaklarının tanımlanmasının amacına değinilmiştir. Kitapta, AACR, Uluslararası Standart Bibliyografik Niteleme (International Standart Bibliographic Description-ISBD), MARC gibi bibliyografik tanımlama kurallarının ve standartlarının ortaya çıkışı ile ilgili ayrıntılı tarihsel bilgilere de yer verilmiştir.

Kitabın üçüncü bölümünde, RDA ile ilgili geniş bilgilere yer verilmiştir. AACR'den RDA'ya geçiş süreci ile ilgili bilgilerin verildiği bu bölümde RDA'ya duyulan gereksinimin gerekçelerinden bahsedilmiştir. RDA hakkında kapsamlı bilginin bulunabileceği bu bölümde RDA'nın oluşturulmasında rol oynayan kurumlardan ve Türkiye'deki RDA çalışmalarından söz edilmiştir. Bilgi kaynaklarının çeşitlenmesiyle yeni standart geliştirme çalışmalarına ilişkin sürecin detaylı bir şekilde anlatıldığı bu bölümde, RDA'nın geliştirilmesi sürecinde aktif olarak rol alan kurumların (Amerikan Kütüphane Derneği-American Library Association/ALA, Kongre Kütüphanesi-Library of Congress/LC), Uluslararası Kütüphane Dernekleri ve Kurumlar Federasyonu- The International Association of Library Associations and Institutions/IFLA, vb.) ve toplulukların yapmış olduğu katkılara yer verilmiştir. Türkiye'de RDA ile ilgili farkındalık oluşturabilmek ve ortak hareket etmek amacıyla 2012 yılında Nevşehir'de bir çalıştayın gerçekleştirildiği, çalıştayın ardından RDA Türkiye Çalışma Grubu'nun kurulmasıyla birlikte RDA Broşürünün Türkçeye çevrildiği ve yayınlandığı belirtilmiştir. Çeşitli tarihlerde RDA konusunda farkındalığı arttırmak amacıyla yapılan bilimsel toplantılar, bazı üniversite kütüphanelerinin girişimleri hakkında kısa bilgiler verilmiştir. Ayrıca bu bölümde ülkemizde bibliyografik tanımlamada RDA kurallarını uygulamaya başlayan bazı kütüphanelerin ürettiği bibliyografik kayıt örneklerine de yer verilmiştir.

Kitabın dördüncü bölümünde, RDA standardı ile bibliyografik tanımlama yapılırken kullanılan MARC alanları örneklerle birlikte verilmiştir. Bibliyografik kayıtların tanımlanmasında RDA kurallarının uygulanmasıyla MARC alanlarında değişikliklerin olduğu, verilen bu örneklerle konunun desteklenmeye çalışıldığı ifade edilmiştir. Bu bölümde verilen örneklerin AACR'den RDA'ya yapılan tüm değişiklikleri kapsamadığı, uygulamacıların en çok yararlanabileceği bibliyografik kayıt örneklerine yer verildiği de ayrıca belirtilmiştir.

Kitabın beşinci bölümü, RDA'ya uygun olarak oluşturulmuş bibliyografik kayıt örneklerine ayrılmıştır. Bu bölümde, monograflar, kartografik eserler, tezler, mikrofilmler, arşiv kaynakları, süreli yayınlar, web siteleri yazma ve nadir eserler, görsel-işitsel materyaller, video oyunları gibi farklı türdeki bilgi kaynağının bibliyografik kayıt örneğine yer verilmiştir. Çeşitli bilgi kaynağı türleri için RDA kurallarının uygulanmasını yansıtan örnekler konunun anlaşılabilirliği ve uygulamacılara yol göstermesi ve uygulama birliğinin sağlanması açısından son derece önemlidir.

Kitabın altıncı bölümü, literatür ışığında RDA'ya geçiş sürecinde yaşanan sorunlara ayrılmıştır. Kongre Kütüphanesi tarafından test çalışmalarından sonra gelişmiş ülkelerde 2013 yılından itibaren RDA standardının uygulanmaya başlandığının belirtildiği bu bölümde, bazı kurumların farklı uygulamalara devam ettikleri, bazı kurumların ise AACR'ye göre bibliyografik kayıt üretmeyi sürdürdükleri belirtilmiştir. Ayrıca bu bölümde, RDA'ya geçiş

sürecinde yaşanan sorunlara da yer verilmiştir. Geçiş sürecinde yaşanan sorunların bilgi eksikliği, uygulama kılavuzu eksikliği, kütüphane otomasyon programlarının RDA'ya uyumlu olmaması, eğitim eksikliği, maliyet ve kurumların birçoğunun geçişe hazır olmaması gibi çeşitli nedenlerden kaynaklandığı detaylarıyla açıklanmıştır.

Kitabın yedinci bölümünde, RDA'ya geçilmediği zaman yaşanabilecek sorunlara değinilmiştir. RDA kurallarına uygun olarak bibliyografik kayıt üretmekte istekli olmayan, geçiş sürecine direnen ve geçiş aşamasında kararsız kalan bilgi merkezlerinin katalog uyumsuzluğu, erişim uçlarının sınırlı kalması, otomasyon sistemlerinin diğer sistemlerle uyumsuzluğu, maliyet ve zaman gibi karşılaşılabileceği muhtemel sorunlar tartışılmıştır.

Kitabın son bölümünde ise AACR'nin çeşitlenen bilgi kaynaklarının tanımlanmasının yetersiz kalmasıyla birlikte RDA'ya gereksinim duyulduğu belirtilmiştir. Bilgi merkezlerinde RDA'ya geçiş ile birlikte bilgi kaynaklarının tanımlanması, ilişkilerin kurulabilmesi ve erişime sunulması gibi süreçlerin daha etkin bir biçimde yürütüldüğü sonucuna varıldığı ifade edilmiştir. Bibliyografik kayıtların tanımlanmasında RDA standardının kullanılmaya başlanması ile bilgi merkezlerinin kataloglama birimlerinde çalışan personelin RDA ile ilgili farkındalıklarının geliştirilmesi ve gerekli eğitimin karşılanması gerektiği ifade edilmiştir. Türkiye'de bilgi merkezlerinde RDA standardına uygun bibliyografik kayıtların üretilebilmesi için yapılması gerekenlerin belirtildiği bu bölümde, Türkiye'de RDA ile ilgili yürütülen çalışmaların yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Türkiye'de RDA ile ilgili farkındalığın artırılması ve bilgi eksikliğini giderilebilmesi için eğitimlere ağırlık verilmesi, RDA'ya ait terminolojinin Türkçeye uyarlanması, otorite dizinlerinin ivedilikle oluşturulması, otomasyon programlarının RDA ile uyumlu olması, bilgi ve belge yönetimi bölümlerinin ders müfredatlarında RDA konusuna yer verilmesi gerektiği gibi birçok öneride bulunmaktadır.

Kitapta, bilgi kaynaklarının tanımlanması ile ilgili kuramsal ve uygulamalı bilgilere yer verilmiştir. Kitabın, bilgi merkezlerindeki bilgi kaynaklarının bibliyografik tanımlamalarının yapılabilmesi için yeni bir standart olarak oluşturulmuş RDA'nın önemini kavranması, bu konudaki bilgi ihtiyacının ve bilgi eksikliğini giderilmesi açısından son derece yararlı bir kaynaktır. Ayrıca bilgi merkezlerinin bir an önce bibliyografik kayıtlarının RDA kuralları çerçevesinde oluşturması gerektiğini vurgulaması, bu konuda farkındalık oluşturması ve yol gösterici bir kılavuz olması açısından da oldukça kıymetli bir eserdir.

Kitaptan bilginin düzenlenmesi konusyla ilgilenen araştırmacılar, akademisyenler, bilgi ve belge yönetimi bölümü öğrencileri, bilgi merkezleri yöneticileri, teknik hizmet birimlerinde çalışan personel faydalanabilir.

İzin ve Katkı Bildirimleri

Yazarlık Katkısı

Çalışma tek yazarlıdır.